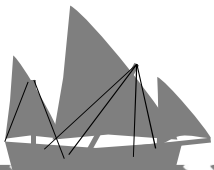

TENG BONG

2A LISANG 3: SKOLA KUNG UNIBERSIDADI

TENG BONG

2A LISANG 3: SKOLA KUNG UNIBERSIDADI

Ozi nus bai **skola kung unibersidadi.**

Ozi nus bai **skola** kung **unibersidadi**.

Kristang nteh palabra pra tantu koza
di isti dos lugah. Asih ozi nus logu
prendeh fazez palabra nubu, olah
tantu palabra nubu di Jardinggu.

prendisa = learning, education

Na Singapura, nus komesah kaminyu
di prendisa na **Skola Krensa di Leti**.

Krensa di Leti = baby, young child

Skola Krensa di Leti = kindergarten

Skola Krensa di Leti komesah kiora nus
teng 3 anu, kabah kiora nus teng 6 anu.

prasentū = **percent**

99 [☀] prasentū di krengkrensa Singapura
atindeh Skola Krensa di Leti.

atindeh = **attend**

(*The Straits Times*, 2013, "99% pre-school attendance is not good enough")

Tudu krengkrensa teng 6 anu mistih bai
★ Skola Keninu.

Skola Keninu = **primary school**

Teng 190 Skola Keninu na Singapura.

Tema di Skola Keninu

tema = subject, theme

★ Linguaza Inggris

linguaza = **language** (more formal than *linggu*)

☀ Matematika

matematika = **mathematics**

☀ Sabia

sabia = **science**

Tudu studanti mistih prendeh olotu sa
★ “linggu mai” di Skola Keninu 1.

linggu mai = **mother tongue**

Di anu 1966, tudu studanti di Skola
Keninu mistih tomah ★ pruntamintu di
linggu mai na Pruntamintu di Kabah
Skola Keninu.

pruntamintu = **examination**

Di anu 1966, teng 3 linggu podih fikah linggu mai:

Linguaza Mandarin
Linguaza Melayu
Linguaza Tamil

Na anu 1989, gomintu desah 5 otru linggu podih
fikah linggu mai.

Linguaza Bengali
Linguaza Gujarati
Linguaza Hindi
Linguaza Punjabi
Linguaza Urdu

nang asih = **even so, however**

★ Nang asih, isti 5 otru linggu nteh lisang na skola gomintu.

Gomintu falah tudu isti linggu sa komunidadadi mistih dah lisang na olotu ★ sa onsong sa skola.

X sa onsong = **X's own**

★ Ozindia, studanti di isti 5 linggu Sabdu mistih bai isti linggu sa lisang.

ozindia = **nowadays**

Na Skola Keninu, studanti pun prendeh otru tema nteh pruntamintu.

Prendisa Sisisu *sisisu* = exercise

Musiku *siseh* = to exercise

Pinta

Prendisa Bintura kung Sidadang

bintura = character

sidadang = citizen

skuleh = (1) to choose, (2) to sort

Dispois PKSK / PSLE, Ministeriu di Prendisa skuleh
studanti bai 4 Kaminyu di Prendisa di Skola Miu.

yuniadu = joined, united

Skola Miu = secondary school

Kaminyu Yuniadu

Kaminyu Presta

Kaminyu Normal (Akademik)

Kaminyu Normal (Teknikal)

Tema di Skola Miu

Teng 2 sorti di tema: **Sabia** kung **Kleturadadi**.

kleturadadi = **humanities**

Sabia

Matematika kung Matematika Altu

☀ **Bidakisa** *bidakisa = biology*

☀ **Forsakisa** *forsakisa = physics*

☀ **Kimiakisa** *kimiakisa = chemistry*

Fuzimera

figuramintu = design **Angkoza Elektriku**

☀ **Figuramintu kung Mezi**

Chadisa di Kontasang

Kumiria kung Saudi

*kontasang =
account*

Kleturadadi

Linguaza Inggres

Lingu Mai

istoriakisa = (study of)
history

☀ Terakisa *terakisa* = geography

☀ Istoriakisa

☀ Skriturakisa di Inggres, Mandarin, Melayu kē Tamil

skriturakisa = literature

Peskisa Sosial

★ Wayang

wayang = theatre

Musiku

Pinta

Studanti teng marka-T mas ki 250 podih preنده
ngua Linggu Tres.

Linguaza Arabi

Linguaza Franchis

Linguaza Indonesianu

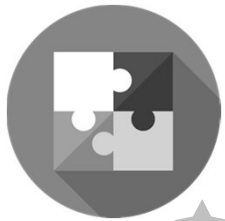
Linguaza Jepang

Linguaza Jerman

Linguaza Mandarin

Linguaza Melayu

Linguaza Spanyol

Bringku #1:

★ **Ordia di Skola**

ordia (ordi di dia) = timetable, schedule

Ki bolotu fازه agora:

Fازه par. *par = pair*

*na riba = at
the top*

Judanti logu dah fola kung bolotu.

Na fola teng 2 ordia. Bos sa ordia na riba.

Bos sa kambradu sa ordia na basu.

Sperah! Nang skribeh nada!

*na basu = at
the bottom*

durah = to “**durate**”, to **take** (time)

Ki bolotu fazez agora:

Yo logu mostrah 10 tema.

Botah isti 10 tema na bos sa ordia.

Tudu tema durah 1 ora.

Tema podih botah undi-undi.

undi-undi =
anywhere

Nang olah bos sa kambradu sa ordia!

Nang skribeh nada na bos sa kambradu sa ordia!

Tema

Bidakisa
Forsakisa
Inggres
Istoriakisa
Kimiakisa

Linggu Mai
(Skuleh ki linggu bos kereh)
Matematika
Skriturakisa
Terakisa
Wayang

Ki bolotu fazez agora:

Agora bolotu mistih buskah bos sa kambradu
sa ordia! Pidih kung bos sa kambradu.

Podih pidih perguntu seng/ngka namas.

Izemplu: "Sestafera novyora bos teng lisang?"

TOMAH RESTU

peskisa = study, research

Na Inggres, peskisa di fazeh palabra
sa nomi **Morphology**.

Nus nenang nteh palabra pra
"Morphology". Kevin sa plonta:
Osupalabra.

Na lisang pasadu, nus ja prendeh kaminyu #1
di fازه palabra nubu:

Ngkurtah palabra

ngkurtah = shorten

Na Kristang sa istoria, teng tantu izemplu di
palabra ja ngkurtah.

Izemplu: **impodih, numistih, bolotu, sabs**

Na otru linggu, pun teng tantu izemplu di
palabra ja ngkurtah.

Inggris: **"Internet"** (1972, di **international** + **network**)

Inggris: **"humungous"** (1970, di **huge** + **enormous**)

Mandarin: **"青少年"** [jenti krensa] (di **青年** + **少年**)

Melayu: **"cerpen"** [stori kutru] (di **cerita** + **pendek**)

Melayu: **"tadika"** [skola krensa] (di **taman** + **didikan** + **kanak**)

Tamil: **"மிளகுத்தண்ணீர்"** [mulligatawny] (di **மிளகு** + **தண்ணீர்**)

Tamil: **"தொலைக்காட்சி"** [television] (di **தொலை** + **காட்சி**)

Teng tantu otru kaminyu pra fazeh palabra.

Ozi nus logu prendeh kaminyu #2:

★ champurah ke ★ ganchah parti di palabra.

champurah =
to combine,
to mix

ganchah =
to pin on,
to hook

Na tantu linggu, nus podih [★]kuniseh parti di palabra.

kuniseh = recognise

LINGGU TAMIL

தொலைக்காட்சி (tolai katci)

தொலைபேசி (tolai pesi)

தொலைநோக்கி (tolai nokki)

Na tantu linggu, nus podih [★]kuniseh parti di palabra.

kuniseh = recognise

LINGGU TAMIL

தொலைக்காட்சி (tolai katci)

தொலைபேசி (tolai pesi)

தொலைநோக்கி (tolai nokki)

Na tantu linggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU KANTONIS

靚靚 (leng³ leng³)

bunitu

靚仔 (leng³ zai²)

mansebu bunitu

靚到痺 (leng³ dou³ bei³)

bunitu kereh mureh

Na tantu linggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU KANTONIS

靚靚 (leng³ leng³)

bunitu

靚仔 (leng³ zai²)

mansebu bunitu

靚到痺 (leng³ dou³ bei³)

bunitu kereh mureh

Na tantu linggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU BUGIS

jimet

kaladu

jalimet

mutu kaladu

cemot

skuru

calemot

mutu skuru

Na tantu linggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU BUGIS

jimet

kaladu

jalimet

mutu kaladu

cemot

skuru

calemot

mutu skuru

Na tantu minggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU INGGRES

awake

awaken

awakening

fast

fasten

fastening

sharp

sharpen

sharpening

sick

sicken

sickening

Na tantu minggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU INGGRES

awake

awaken

awakening

fast

fasten

fastening

sharp

sharpen

sharpening

sick

sicken

sickening

Na tantu linggu, nus podih kuniseh parti di palabra.

LINGGU KRISTANG

peskah

balah

kantah

peskador/a

balador/a

kantador/a

pesi

balu

kantiga

LINGGU KRISTANG

peskah

peskador/a

pesi

balah

balador/a

balu

kantah

kantador/a

kantiga

Na Inggres, nomi di isti parti di palabra "**root**".

Na Kristang, nus pun podih papiah "**rais**".

Rais = korsang di palabra.

LINGGU KRISTANG

peskah

peskador/a

pesi

balah

balador/a

balu

kantah

kantador/a

kantiga

Na Inggres, nomi di isti parti di palabra "affix".

Na Kristang, nus podih papiah [★]"ganchu".

ganchu = trukah rais di palabra.

ganchu = hook

Bolotu podih lembrah ki ganchu di palabra?

Nus ja olah ganchu di **jenti sa sibrisu.**

-dor/-dora

-eru/-era

Nus ja olah ganchu di **palaksang**.

-ah

-eh

-ih

nanggora = **just only** (time)

Nus nanggora ja olah ganchu di **tema**.

tera

terakisa

istoria

istoriakisa

forsa

forsakisa

bida

bidakisa

-kisa beng di palabra **peskisa**.

Tantu linggu teng ganchu pra tema.

Inggres: **"biology"** (1799, di linggu gregu **βίος** "bida")

Kantonis: **"生物學"** sang¹ mat⁶ hok⁶ ("peskisa di koza bibeh")

Tamil: **"உயிரியல்"** uyiriyal ("peskisa di bida")

Melayu: **"kaji hayat"** ("peskisa di bida")

Vietnamis: **"sinh học"** ("peskisa di bida")

Burmis: **"ဇီဝဗေဒ"** jewabayd ("peskisa di bida")

Thai: **"ชีววิทยา"** chīwwithyā ("sabia di bida")

Pra Tema di Unibersidadi, nus ja sibrih isti ganchu **-kisa** pra plontah palabra nubu.

Nus teng bringku nubu pra prendeh kung bringkah kung isti palabra nubu.

Bringku #2:

Unibersidadi di [☀]Selat

selat = straits

Nus tudu bai Unibersidadi di Selat!
Ozi dia di **Kaza Abertu.**

Kevin kereh 20 jenti!
Bolotu logu fikah mestri di Unibersidadi di Selat!
Fazeh par, skuleh ngua fakultadi.

fakultadi = **faculty (department)**

Tudu otru fikah studanti nubu!
Judanti logu dah kung bolotu **1 ordia** kung
50 pataka.

Studenti

Bolotu mistih juntah **8 klas**,
botah isti klas na bolotu sa ordia.

Tudu bos sa klas mistih beng di fakultadi diferenti.
Tudu fakultadi teng 10 klas, kung tempu diferenti,
presu diferenti. Mistih pidih kung mestri tempu
kung presu.

Mestri

Bolotu mistih buskah 2 studanti pra tudu bolotu sa klas.

Mestri podih dah olotu sa onsong sa presu pra klas.

merkansia = **business, company**

arenjamintu = **organisation**

Palabra Nubu di Fakultadi

Fuzimera, Merkansia kung Arenjamintu

papiasang = **speech** ★ Jurutera *juritera* = **engineering**

Kultura, Papiasang kung Linguaza

osubau = **architecture** ★ Mizinya *mizinya* = **medicine**

★ Osubau, Kampu kung Mundu

Pinta, Figura, Media kung Mimuramintu

mimuramintu = **performance**

Palabra Nubu di Lisang

☀ <u>Bringkalumi</u>	<i>bringkalumi</i> = film
☀ <u>Orkestra</u>	<i>orkestra</i> = orchestra
☀ <u>Palestra</u>	<i>palestra</i> = lecture
☀ <u>Prubasang</u>	<i>prubasang</i> = practical
☀ <u>Spedisang</u>	<i>spedisang</i> = expedition

**FUZIMERA,
MERKANSIA
KUNG ARENJAMINTU**
Computing, Business and
Management

MIZINYA
Medicine

**OSUBAU,
KAMPU
KUNG MUNDU**
Architecture,
the Environment and the World

JURUTERA
Engineering

MUSIKU
Music

**PINTA,
FIGURA, MEDIA
KUNG MIMURAMINTU**
Art, Design, Media
and Performance

SABIA SOSIAL
Social Sciences

KLETURADADI
Humanities

**KULTURA,
PAPIASANG
KUNG LINGGUAZA**
Culture, Speech and
Language

SABIA
Science

tinyurl.com/kodrah01-katra2a

Ki yo kereh prendeh na skola?

2A LISANG 3

OSULINGGU MISTIDU

Osupalabra, Rais kung Ganchu

★ PALABRA NUBU ☀

arenjamintu	ganchu	mimuramintu [^]	ozindia	sa onsong	skriturakisa [^]
bidakisa [^]	jurutera [^]	mizinya	peskisa sosial [^]	sabia [^]	skuleh
bintura	krensa di leti	na basu	palestra [^]	selat [^]	spedisang [^]
bringkalumi [^]	kimiakisa [^]	na riba	papiasang [^]	sidadang [^]	tema [^]
champurah	kleturadadi [^]	nang asih	par	siseh	terakisa [^]
durah	kontasang	nanggora	prasentu [^]	sisisu	undi-undi
fakultadi	kuniseh	ordia	prendisa	Skola Keninu	wayang
figuramintu [^]	lingguaza	orkestra [^]	prubasang [^]	Skola Krensa	yuniadu
forsakisa [^]	linggu mai	osubau [^]	pruntamintu	di Leti	
ganchah	matematika [^]	osupalabra [^]	rais	Skola Miu	

LISANG PROSIMU

2A LISANG 4: KIFOI KUNG KAUZU

